

2013:20

Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner

Kartläggning initierad av IAF

Arbetsförmedlingen
Hälsingegatan 38
113 99 Stockholm

Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner

Kartläggning initierad av IAF

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har granskat och kartlagt Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner. Granskningen har gjorts utifrån de juridiskt bindande regler som finns för individuella handlingsplaner. Kartläggningen ger en beskrivande bild av Arbetsförmedlingens ärenden.

Granskningsresultatet har kommunicerats med Arbetsförmedlingen som också har fått möjlighet att faktagranska delar av rapporten.

IAF har presenterat rapporten för Arbetsförmedlingen vid ett möte den 20 augusti 2013.

IAF:s granskning visar att det i 42 av 654 ärenden inte har upprättats en individuell handlingsplan inom 30 dagar från det att de arbetssökande skrevs in på Arbetsförmedlingen, vilket regelverket kräver.

Arbetsförmedlingen ombeds redovisa skriftligt vilka åtgärder som Arbetsförmedlingen kommer att vidta med anledning av granskningsresultatet. Redovisningen ska vara IAF till handa senast den 13 september 2013.

Beslut i detta ärende har fattats av Gunilla Wandemo, t.f. generaldirektör.

Beställare har varit Magdalena Sinander, GD-staben.

Rapporten har utarbetats inom IAF av utredarna Jenny Gustafsson, uppdragsledare, Jessica Edelbro Laurell och Manuela Eriksson, granskningsenheten. I arbetet har även verksjuristerna Emma Van der Poll och Elida Ramsten, rättsenheten och utredaren Miaomiao Zhu, analysenheten, deltagit.

Katrineholm den 22 augusti 2013

Gunilla Wandemo
T.f. generaldirektör

Magdalena Sinander
GD-staben

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm
www.iaf.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Inledning	7
1.1 Syftet med IAF:s granskning och kartläggning	8
1.2 Genomförande av uppdraget	8
1.3 Avgränsningar för uppdraget.....	8
1.4 Urval av ärenden till kartläggning och granskning	9
1.5 Dispositionen av rapporten	9
2 Regelverket kring individuella handlingsplaner	10
2.1 Regelverket till och med den 31 augusti 2013	10
2.2 Vad som förändras i reglerna den 1 september 2013.....	11
3 Arbetsförmedlingens styrdokument kring de individuella handlingsplanerna.....	12
4 Granskning utifrån regelverket samt kartläggning av ärenden som saknar handlingsplan.....	14
4.1 Granskning utifrån regelverket	14
4.2 Kartläggning av ärenden där handlingsplan saknas	14
5 IAF:s kartläggning av de individuella handlingsplanerna.....	16
5.1 Genomförande av kartläggningen samt definitioner	16
5.2 Beskrivning av samtliga kartlagda handlingsplaner	17
5.3 Beskrivning av de arbetssökandes senaste handlingsplan inom 30 dagar .	18
5.4 Antalet aktiviteter i handlingsplanerna beroende på när de har upprättats .	22
5.5 Planeringen för den arbetssökande efter att handlingsplanen har blivit inaktuell	22
6 Slutsatser	25
Källförteckning.....	28
Bilaga 1 – Population, urval, bortfall	29
Bilaga 2 – Regelverket	30
Bilaga 3 – Arbetsförmedlingens yttrande över granskningsresultatet	33

Sammanfattning

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har under våren 2013 granskat och kartlagt Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner i ärenden där de arbetssökande har fått arbetslöshetsersättning.

Regelverket som omger arbetet med de individuella handlingsplanerna är under förändring och nya regler träder i kraft den 1 september 2013.¹ Handlingsplanen kommer dock även fortsättningsvis att vara viktig både för individens arbets-sökande och för Arbetsförmedlingens uppdrag i kontrollfunktionen inom arbetslöshetsförsäkringen.

IAF:s granskning och kartläggning omfattar 654 ärenden där de arbetssökande skrev in sig vid Arbetsförmedlingen mellan den 22 och den 31 augusti 2012. Undersökningen gjordes direkt i Arbetsförmedlingens IT-system AIS.

Granskningsresultat – ärenden som saknade handlingsplan

I granskningen kontrollerade IAF om Arbetsförmedlingen har upprättat en handlingsplan inom 30 dagar i samtliga ärenden, vilket regelverket kräver.² Granskningen visade att regelverket inte hade följts i 42 av ärendena. En individuell handlingsplan har alltså inte upprättats i tid för de arbetssökande i dessa ärenden.

IAF:s kartläggning av de 42 ärendena visar att cirka en fjärdedel av de arbetssökande antingen inte har fått någon handlingsplan alls, eller har fått en sådan mer än fyra månader efter att en handlingsplan senast borde ha upprättats enligt regelverket. I över hälften av de 42 ärendena saknas det överhuvudtaget en dokumenterad planering innan en handlingsplan eventuellt har upprättats.

Kartläggningsresultat – ärenden där handlingsplan upprättades inom 30 dagar

Av de 654 ärendena i urvalet har en handlingsplan upprättats inom 30 dagar i 612 ärenden.

Antal handlingsplaner och tidssatta aktiviteter i handlingsplanerna

IAF har kartlagt de tidssatta aktiviteter som handlingsplanerna innehåller. Antalet sådana aktiviteter varierar från 0 till 9 per handlingsplan. Det vanligaste antalet aktiviteter i de kartlagda handlingsplanerna är 2, 3 eller 4. För 25 av de arbets-sökande saknas det tidssatta aktiviteter i den senaste handlingsplanen som har upprättats inom de första 30 dagarna. Det innebär att det i handlingsplanen inte

¹ Regeringens proposition 2012/13:12, *Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.*

² 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

ställs något krav på de arbetssökande att genomföra en aktivitet ett visst datum. För ytterligare 12 av de arbetssökande är den första aktiviteten planerad att genomföras först inom 5-6 månader. För dessa personer är den aktiviteten dessutom den enda i handlingsplanen.

I drygt 60 procent av samtliga de handlingsplaner som innehåller aktiviteter så är den första aktiviteten planerad att genomföras inom den första månaden från det att handlingsplanen upprättades. Av samtliga aktiviteter (inte endast den första per handlingsplan) är de flesta planerade att genomföras under de första fyra månaderna från upprättandet av handlingsplanen.

IAF har delat in de olika aktiviteterna i handlingsplanerna i olika kategorier. *Redovisning av arbetssökandet* är den absolut vanligaste aktiviteten och utgör cirka 55 procent av det totala antalet aktiviteter i handlingsplanerna. Det kan ha att göra med att det är en typ av aktivitet som kan förekomma flera gånger för samma person i samma handlingsplan, medan en aktivitet som *ny planering* normalt förekommer endast en gång per handlingsplan.

Planering för de arbetssökande efter att handlingsplanen blivit inaktuell

För samtliga 612 personer har IAF undersökt vad som har hänt efter att den senaste handlingsplan som upprättades inom 30 dagar blev inaktuell. Kartläggningen visade att det för 40 procent av de arbetssökande fanns tid utan planering i en handlingsplan. Det finns alltså ett glapp mellan två handlingsplaner, eller ingen ny handlingsplan alls. De som inte har fått någon handlingsplan alls, eller som har fått vänta 13-27 veckor på en sådan, utgör 11 procent av det totala antalet arbetssökande i kartläggningen.

När IAF i stället har undersökt om det fanns en ny handlingsplan för de arbetssökande inom sex månader från det att den senaste handlingsplanen upprättades, visade kartläggningen att det för 59 personer inte hade upprättats någon ny handlingsplan inom sex månader, trots att dessa personer fortfarande var inskrivna på Arbetsförmedlingen.

Olika kategorier av arbetssökande

IAF har jämfört planeringen i handlingsplanerna för arbetssökande som är inskrivna som öppet arbetslösa med dem som är inskrivna som deltidsarbetslösa eller timanställda. Jämförelsen visar inga skillnader när det gäller antalet aktiviteter i handlingsplanerna och inte heller när det gäller hur långt fram i tiden som den första aktiviteten är planerad att genomföras. När det däremot gäller tid utan planering när en handlingsplan har blivit inaktuell, är det en större andel av de deltidsarbetslösa och timanställda som saknar planering, än de öppet arbetslösa.

IAF:s slutsatser

Granskningen visar att Arbetsförmedlingen inte har upprättat en individuell handlingsplan inom 30 dagar från inskrivningen för 42 av 654 arbetssökande. Utifrån detta resultat och utifrån resultatet av kartläggningen konstaterar IAF att det varierar i vilken utsträckning och på vilket sätt planeringen av arbetssökandet görs i handlingsplanerna.

Regeringens proposition om de kommande regeländringarna gör det tydligt att handlingsplanen även i fortsättningen kommer att vara en viktig utgångspunkt vid bedömningen av om en person är aktivt arbetssökande, och att den inriktning på arbetssökandet som framgår av handlingsplanen är av stor vikt. De aktivitetsrapporter som regeringen introducerar i propositionen är ett verktyg när sökaktiviteten sedan ska bedömas utifrån handlingsplanen.³

För att aktivitetsrapporten ska kunna fungera som det verktyg som regeringen avser, så krävs det att den individuella handlingsplanen innehåller konkreta krav på den arbetssökandes aktivitet. IAF kommer att följa utvecklingen av Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner och med aktivitetsrapporter.

³ Regeringens proposition 2012/13:12, *Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.*, s. 37

1 Inledning

Ett av de allmänna villkoren för att en arbetssökande ska ha rätt till arbetslöshetsersättning är att han eller hon medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan.⁴ Det är Arbetsförmedlingen som ansvarar för att upprätta den individuella handlingsplanen i samråd med den arbetssökande. I handlingsplanen ska den arbetssökandes skyldigheter och planerade aktiviteter framgå.⁵ I budgetpropositionen för 2012 uttalade regeringen att det fanns skäl att utveckla arbetet med handlingsplaner vid Arbetsförmedlingen.⁶ Av budgetpropositionen för 2013 framgår att den individuella handlingsplanen är viktig "för att få till stånd en effektiv matchning och för att se till att reglerna inom arbetslöshetsförsäkringen upprätthålls".⁷ Regeringen har i propositionen *Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.* även uttalat att "handlingsplanen är en viktig utgångspunkt vid bedömningen av om den enskilde är aktivt arbetssökande" och att den inriktning på arbetssökandet som framgår av handlingsplanen därför är av stor vikt.⁸

Den arbetssökandes individuella handlingsplan är alltså viktig för den kontrollfunktion som Arbetsförmedlingen har inom arbetslöshetsförsäkringen och för den arbetssökande själv.

Handlingsplanen kommer att vara viktig även fortsättningsvis, när regelverket i arbetslöshetsförsäkringen i vissa delar förändras.⁹

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har under 2013 granskat och kartlagt Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner.

Vad innebär att granska och att kartlägga?

En *granskning* är en del av IAF:s tillsynsuppdrag, och innebär att IAF kontrollerar om Arbetsförmedlingen håller sig till juridiskt bindande regler. Den granskning vars resultat redovisas i denna rapport rör om Arbetsförmedlingen har upprättat en individuell handlingsplan inom 30 dagar för samtliga arbetssökande eller inte.

En *kartläggning* ingår i IAF:s arbete med att följa upp arbetslöshetsförsäkringen och ger en mer beskrivande bild av de ärenden som undersöks. Det som IAF har kartlagt och redovisar i denna rapport är den planering som Arbetsförmedlingen

⁴ 9 § 4 Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)

⁵ 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

⁶ Proposition 2011/12:1, utgiftsområde 14, s. 23

⁷ Proposition 2012/13:1, utgiftsområde 14, s. 17

⁸ Prop. 2012/13:12, s. 89

⁹ Förändringarna beskrivs i prop. 2012/13:12 och träder i kraft den 1 september 2013.

har gjort i de arbetssökandes individuella handlingsplaner och de aktiviteter som de arbetssökande ska genomföra enligt planeringen.

1.1 Syftet med IAF:s granskning och kartläggning

IAF har i det här fallet gjort en granskning i begränsad omfattning. Syftet med granskningen har varit att kontrollera om Arbetsförmedlingen uppfyller sina åtaganden när det gäller individuella handlingsplaner i samtliga ärenden. En individuell handlingsplan ska enligt regelverket upprättas inom 30 dagar från det att den arbetssökande skrevs in på Arbetsförmedlingen.¹⁰

Syftet med IAF:s kartläggning har varit att få information om hur Arbetsförmedlingen arbetar med de arbetssökandes individuella handlingsplaner, främst när det gäller planeringen av de aktiviteter som de arbetssökande ska genomföra för att komma i arbete. Resultatet av kartläggningen utgör också en utgångspunkt inför framtida kartläggningar efter de regeländringar som träder i kraft inom kort.

De ärenden där en handlingsplan inte har upprättats inom 30 dagar har IAF kartlagt översiktligt, för att se när en handlingsplan eventuellt upprättades och vilken planering som fanns dessförinnan.

Som ett komplement till kartläggningen av ärenden har IAF även kartlagt vilka styrdokument som Arbetsförmedlingen använder i sin hantering av de individuella handlingsplanerna.

1.2 Genomförande av uppdraget

IAF har genomfört granskningen genom att söka fram i Arbetsförmedlingens IT-system AIS om Arbetsförmedlingen har upprättat en handlingsplan inom 30 dagar i samtliga de ärenden som ingår i urvalet. Granskningsresultatet har sedan kontrollerats när IAF har kartlagt ärendena i AIS.

IAF har kartlagt samtliga ärenden genom att gå igenom dem i AIS och utifrån en mall registrera de fakta som är intressanta för undersökningen.

Både granskningen och kartläggningen har genomförts mellan den 13 mars och den 23 april 2013.

1.3 Avgränsningar för uppdraget

Kartläggningen har begränsats till innehållet i de handlingsplaner som har upprättats inom 30 dagar från inskrivningen. För handlingsplaner som har upprättats därefter har innehållet inte kartlagts, utan IAF har bara noterat inom vilken tid de har upprättats.

¹⁰ 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

IAF har inte kartlagt de individuella handlingsplanerna utifrån aspekter som matchning av arbetssökande mot lämpliga arbeten eller hinder för arbetssökandet.

Eftersom IAF:s syfte är att få information om planeringen av den arbetssökandes aktiviteter i den individuella handlingsplanen, har annan information, till exempel Arbetsförmedlingens daganteckningar, inte ingått i kartläggningen. För den del av kartläggningen som rör ärenden där en handlingsplan inte har upprättats inom 30 dagar har IAF dock använt daganteckningar som informationskälla.

1.4 Urval av ärenden till kartläggning och granskning

Granskningen och kartläggningen av ärenden omfattar helt arbetslösa, deltids-arbetslösa och timanställda arbetssökande som skrev in sig vid Arbetsförmedlingen mellan den 22 och den 31 augusti 2012 och som var berättigade till arbetslöshetsersättning. När IAF inledde sin undersökning stämde de kriterierna in på totalt 899 ärenden, vilket utgjorde populationen. IAF gjorde ett urval på 654 ärenden ur populationen och det är dessa som utgör materialet för granskning och kartläggning.

På grund av ett visst bortfall minskade populationen under kartläggningens gång till 872 ärenden. Urvalet har dock hela tiden varit 654 ärenden. För detaljer kring population, urvalskriterier och bortfall, se bilaga 1.

1.5 Dispositionen av rapporten

Kapitel 2 beskriver det regelverk som IAF:s granskning och kartläggning baseras på. I kapitel 3 redovisas resultatet av kartläggningen av Arbetsförmedlingens styrdokument. Kapitel 4 innehåller en redovisning av resultatet av IAF:s granskning och resultatet av kartläggningen av de ärenden där regelverket inte har uppfyllts. I kapitel 5 redovisas resultatet av IAF:s kartläggning av de individuella handlingsplaner som har upprättats inom 30 dagar från inskrivningen. I kapitel 6 diskuteras IAF:s slutsatser.

2 Regelverket kring individuella handlingsplaner

Delar av regelverket för arbetslöshetsförsäkringen är under förändring och den individuella handlingsplanens funktion ingår i den förändringen. I detta kapitel beskrivs först de regler som gäller till och med den 31 augusti 2013 och som således gäller för ärendena i den granskning och kartläggning som IAF redovisar i denna rapport. Därefter berörs de förändringar som träder i kraft den 1 september 2013. Se även bilaga 2 där paragrafer ur regelverket återges i sin helhet.

2.1 Regelverket till och med den 31 augusti 2013

Ett av de allmänna villkoren för rätt till arbetslöshetsersättning är enligt 9 § 4 lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) att den arbetssökande medverkar till att en individuell handlingsplan upprättas.

Arbetsförmedlingens skyldigheter regleras i 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, som anger att Arbetsförmedlingen ska upprätta den individuella handlingsplanen i samråd med den arbetssökande. Där anges också att den arbetssökandes skyldigheter och planerade aktiviteter ska framgå av handlingsplanen.

Vidare regleras i paragrafen att handlingsplanen ”ska upprättas senast inom trettio dagar från det att den enskilde anmäler sig som arbetssökande” på Arbetsförmedlingen. För den som inte har fyllt 25 år bör handlingsplanen upprättas tidigare.

Arbetsförmedlingen har meddelat föreskrifter om individuella handlingsplaner.¹¹ De föreskriver att det ska framgå av handlingsplanen bland annat vilka aktiviteter som den arbetssökande ska genomföra för att komma i arbete, tidpunkten för aktiviteterna samt hur och när de ska följas upp.¹² Föreskrifterna anger också att ”en ny handlingsplan ska upprättas minst en gång varje sexmånadersperiod under tid som den enskilde är inskriven som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen” och om uppföljning av handlingsplanen visar ändrade förutsättningar.¹³

¹¹ Meddelade med stöd av 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten: Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (AMSFS 2004:11) om individuella handlingsplaner, samt Arbetsmarknadsstyrelsens allmänna råd (AMSFS 2005:1) för tillämpning av Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (2004:11) om individuella handlingsplaner

¹² 3 § AMSFS 2004:11

¹³ 10 § AMSFS 2004:11

Det sistnämnda innebär i praktiken att en arbetssökande kan få en ny handlingsplan flera gånger under kort tid, om förutsättningarna ändras.

2.2 Vad som förändras i reglerna den 1 september 2013

Den 1 september 2013 tas kravet på att den arbetssökande ska medverka till att en individuell handlingsplan upprättas bort från 9 § 4 ALF och flyttas till 43 § samma lag. Detta medför att medverkandet till en individuell handlingsplan inte längre utgör ett av de allmänna villkoren för rätt till arbetslöshetsersättning. I praktiken innebär detta att en arbetssökande som inte medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan, och som inte har ett godtagbart skäl för det, i stället omfattas av de nya åtgärdsgrunder som införs från och med den 1 september 2013. Dessa innebär att personer som missköter sitt arbetssökande riskerar att bli varnade eller avstängda från rätten till ersättning.

Även i 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten sker det förändringar.¹⁴ Upprättandet av handlingsplanen ska inte längre ske i samråd med den arbetssökande, utan "Arbetsförmedlingen ska under den arbetssökandes medverkan upprätta en individuell handlingsplan". Det framgår också att handlingsplanen utöver skyldigheter och planerade aktiviteter även ska ange arbetssökandets inriktning.

Dessutom införs det ett krav på att den arbetssökande ska lämna in aktivitetsrapporter minst en gång per månad. Där ska den arbetssökandes aktiviteter för att komma i arbete redovisas och rapporten ska utgå från den individuella handlingsplanen.¹⁵

Vad regeländringarna den 1 september 2013 får för konsekvenser för Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner får framtida uppföljningar visa.

¹⁴ SFS 2013:201 Förordning om ändring i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

¹⁵ 6 a § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som träder i kraft den 1 september 2013 genom SFS 2013:201.

3 Arbetsförmedlingens styrdokument kring de individuella handlingsplanerna

Utöver de lagar, förordningar och föreskrifter som nämns i kapitel 2 har Arbetsförmedlingen upprättat styrdokument som beskriver arbetssätt och rutiner för handläggningen av individuella handlingsplaner. IAF begärde av Arbetsförmedlingen att få utskrift av samtliga styrdokument och andra dokument som de bedömer är viktiga i arbetet med individuella handlingsplaner. Arbetsförmedlingen lämnade följande dokument till IAF:

- Ett utkast till Arbetsförmedlingens föreskrifter om individuella handlingsplaner. Föreskrifterna ska ersätta Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (AMSFS 2004:11 och AMSFS 2005:1) men är ännu inte beslutade.
- Arbetsförmedlingens handläggarstöd *Handlingsplan*. Dokumentet ”beskriver syftet med den individuella handlingsplanen, när den ska upprättas, vad den ska innehålla och hur den ska följas upp”.¹⁶ Det innehåller bland annat information om hur den arbetssökande ska involveras i planeringen och information om handlingsplanens roll i arbetslöshetsförsäkringen.
- Metodbeskrivningen *Inskrivning och introduktion*.¹⁷ Den innehåller olika dokument med rubrikerna *metodbeskrivning*, *aktivitetsbeskrivning* och *kvalitetskriterier*. Arbetsförmedlingen uppger att metoden syftar till att de arbetssökande ska bli korrekt inskrivna och få information och introduktion utifrån sina individuella behov.
- Metodbeskrivningen *Fastställ tjänst*.¹⁸ Den innehåller olika dokument med rubrikerna *metodbeskrivning*, *aktivitetsbeskrivning* och *kvalitetskriterier*. Arbetsförmedlingen uppger att metoden syftar till att de arbetssökande ska garanteras rätt tjänst¹⁹ för att så snabbt som möjligt komma i arbete. Metodbeskrivningen ger information om hur arbetsförmedlaren ska gå till väga för att bland annat kartlägga den arbetssökandes behov, göra en arbetsmarknadspolitisk bedömning och besluta om lämpliga tjänster.
- En beskrivning av systemstödet för handlingsplaner²⁰, beskrivning av samtalsunderlaget för upprättande av handlingsplaner²¹ och ett exempel på hur en handlingsplan kan se ut i IT-systemet.

¹⁶ Sidan 3 i handläggarstödet som beslutades 2013-02-26, gällande från 2013-03-01

¹⁷ Daterad 2013-01-09

¹⁸ Daterad 2013-01-09

¹⁹ Tjänsterna som avses är de som Arbetsförmedlingen kan erbjuda. Minst en tjänst ska fastställas för varje arbetssökande i någon av sökandekategorierna öppet arbetslös, deltidsarbetslös och timanställd.

²⁰ Daterad 2013-01-09

- Stödmaterial för uppföljning av kvaliteten i den individuella handlingsplanen. Arbetsförmedlingen uppger att ”materialet kan användas som stöd vid upprättande av handlingsplan, vid kvalitetsuppföljningar via stickprov samt i utbildningssammanhang”.²²

Arbetsförmedlingen har uppgett att bland annat handläggarestödet håller på att revideras inför de kommande regeländringarna.²³

Arbetsförmedlingen har internt beslutat om snävare tidsgränser än de som regleras i förordningar och föreskrifter när det gäller individuella handlingsplaner.²⁴ Enligt regelverket ska en handlingsplan upprättas inom 30 dagar från inskrivningen. Arbetsförmedlingens riktlinjer är dock att en individuell handlingsplan ska upprättas redan vid inskrivningen. För personer som bedöms vara i behov av tidiga förmedlingsinsatser ska handlingsplanen upprättas senast inom fem dagar från inskrivningstillfället.

Enligt regelverket ska en ny handlingsplan upprättas minst en gång varje sexmånadersperiod. Arbetsförmedlingens riktlinjer är dock att handlingsplanen ska följas upp och revideras minst var fjärde månad.

²¹ Daterad 2012-10-05

²² Framgår av materialet som är daterat 2010-07-20

²³ Enligt kontakt med företrädare för Arbetsförmedlingen 2013-06-18

²⁴ Gäller från början av 2012 enligt kontakt med företrädare för Arbetsförmedlingen 2013-06-18

4 Granskning utifrån regelverket samt kartläggning av ärenden som saknar handlingsplan

I detta kapitel redovisas resultatet av IAF:s granskning och av kartläggningen av de ärenden där regelverket inte har uppfyllts.

4.1 Granskning utifrån regelverket

IAF har granskat 654 ärenden för att kontrollera om Arbetsförmedlingen har följt 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, som anger att en individuell handlingsplan ska upprättas inom 30 dagar från det att en person skrivits in som arbetssökande. Granskningen visar att regelverket inte har följts i 42 av ärendena.²⁵ Arbetsförmedlingen har alltså inte upprättat en individuell handlingsplan för dessa arbetssökande i tid.

IAF har kommunicerat granskningsresultatet med Arbetsförmedlingen, vars yttrande finns i bilaga 3.

4.2 Kartläggning av ärenden där handlingsplan saknas

IAF har kartlagt de 42 ärenden där reglerna inte har följts. Kartläggningen visar om och när en individuell handlingsplan upprättades för de arbetssökande, samt om planering finns dokumenterad i daganteckningar för den tid då handlingsplan saknas.

4.2.1 Om och när fick de arbetssökande en handlingsplan?

I 36 av de 42 ärendena har en individuell handlingsplan upprättats senare under arbetslösheten.

I 19 av de 36 ärendena har en handlingsplan upprättats inom en månad från 30-dagarsgränsen. I 11 ärenden upprättades en handlingsplan inom två månader och i två ärenden inom tre månader. I de 4 sista ärendena har en handlingsplan upprättats mellan fyra och en halv och sex månader från det att 30-dagarsgränsen har passerats. Den som hade varit utan handlingsplan längst hade således fått en efter att ha varit inskriven på Arbetsförmedlingen i cirka sju månader.

²⁵ Vilket innebär att regelverket har följts i 612 ärenden. Dessa har IAF har kartlagt och resultatet redovisas i kapitel 5.

I 6 av de 42 ärendena hade Arbetsförmedlingen inte upprättat någon handlingsplan alls vid den tidpunkt då IAF gjorde kartläggningen.

4.2.2 Vad har hänt i de ärenden där handlingsplan saknas?

I 22 av de 42 ärenden där en handlingsplan inte upprättades i tid saknas det dokumenterad planering i daganteckningar.

I de övriga 20 ärendena är det ovanligt att det finns dokumentation som visar att Arbetsförmedlingen har ställt krav på den arbetssökande, till exempel krav på att sökta arbeten ska redovisas vid ett givet tillfälle. I de allra flesta fall är planeringen sparsam och består i att ett möte har bokats eller att platsförslag har lämnats vid ett tillfälle.

I de 42 ärenden där Arbetsförmedlingen inte har upprättat en individuell handlingsplan i tid är 31 personer inskrivna i sökandekategorin öppet arbetslösa och 11 är inskrivna som deltidsarbetslösa eller timanställda.

5 IAF:s kartläggning av de individuella handlingsplanerna

I kapitlet redovisas resultatet av IAF:s kartläggning av de ärenden där en individuell handlingsplan har upprättats inom 30 dagar från inskrivningen på Arbetsförmedlingen.

5.1 Genomförande av kartläggningen samt definitioner

IAF har kartlagt ärenden där personer har skrivits in som arbetssökande under perioden från den 22 augusti till den 31 augusti 2012 och där minst en individuell handlingsplan har upprättats inom 30 dagar från inskrivningen. I IAF:s urval på 654 ärenden stämmer detta för 612 personer. Kartläggningen har omfattat de aktiviteter och den planering som framgår av den arbetssökandes individuella handlingsplan.

I kartläggningen har IAF ställt följande frågor:

- Hur många handlingsplaner har upprättats för den arbetssökande inom 30 dagar från inskrivningen? IAF:s kartläggning har omfattat samtliga dessa handlingsplaner.
- Är handlingsplanen gjord vid inskrivningen eller senare under de första 30 dagarna?
- I vilken sökandekategori var den arbetssökande inskriven när handlingsplanen upprättades?²⁶
- Hur många tidssatta aktiviteter finns i den kartlagda handlingsplanen?
- Inom hur lång tid från handlingsplanens upprättande är varje aktivitet planerad?
- Vilken typ av aktivitet är varje aktivitet? IAF har delat in de olika aktiviteterna i kategorier. Se under rubriken Handlingsplanernas aktiviteter nedan.
- Om man utgår från den senaste handlingsplanen som upprättades för den arbetssökande inom 30 dagar från inskrivningen, finns det något glapp i tiden mellan den handlingsplanens sista giltighetsdag och upprättandet av en ny handlingsplan?
- Om man utgår från den senaste handlingsplanen som upprättades för den arbetssökande inom 30 dagar från inskrivningen, finns det då en ny handlingsplan inom sex månader från det att den förra upprättades? Om svaret på den frågan är nej, är den arbetssökande fortfarande inskriven?

²⁶ Sökandekategori 11, 21 och 22 ingår i kartläggningen. 11 = öppet arbetslös, 21 = deltidsarbetslös, 22 = timanställd

Om svaret på den frågan är ja, när finns i så fall en ny handlingsplan för den arbetssökande?

IAF har i undersökningen definierat en tidssatt aktivitet som en aktivitet som den arbetssökande, inte Arbetsförmedlingen, ansvarar för, och där det tydligt framgår att den ska genomföras vid en viss tidpunkt eller inom en viss tidsperiod.

5.1.1 Handlingsplanernas aktiviteter

IAF har delat in de aktiviteter som anges i handlingsplanerna i fem olika kategorier:

- *Redovisning av arbetssökandet* – aktiviteter som Arbetsförmedlingen har kallat till exempel "gruppuppföljning", "kontakta Af", "uppföljning av arbetssökande" eller "öppet hus".
- *Arbetsförmedlingsinformation* – aktiviteter som Arbetsförmedlingen har kallat till exempel "a-kasseinformation", "basinformation", "information om a-kassan" eller "informationsmöte".
- *Jobbinformation* – aktiviteter som Arbetsförmedlingen har kallat till exempel "på väg till jobb", "gruppinfo jobben", "jobbfokus", "jobbinformation-branschinfo" eller "rekryteringsträff".
- *Övrig kontakt med Arbetsförmedlingen* – aktiviteter som Arbetsförmedlingen har kallat till exempel "möte handläggare", "visa ansökningshandlingar", "välja coach", "verifiera meriter", "samtalsunderlag lämnas in" eller "kolla utbildningsmöjligheter".
- *Ny planering* – aktiviteter som Arbetsförmedlingen har kallat till exempel "ny planering" eller "ny planering möte med handläggare".

IAF har endast kartlagt aktiviteter som har dokumenterats i handlingsplanerna. Om Arbetsförmedlingen och den arbetssökande har kommit överens om aktiviteter som har dokumenterats i exempelvis daganteckningar, ingår dessa inte i kartläggningen.

5.2 Beskrivning av samtliga kartlagda handlingsplaner

Avsnittet beskriver samtliga handlingsplaner som IAF har kartlagt, det vill säga samtliga handlingsplaner som de 612 arbetssökande fick inom 30 dagar från det att de skrevs in på Arbetsförmedlingen.

5.2.1 Totalt antal kartlagda handlingsplaner

För 537 av de 612 arbetssökande i IAF:s kartläggning upprättades det **en** individuell handlingsplan inom 30 dagar från inskrivningen. För 71 personer upprättades det **två** handlingsplaner inom samma tid och för 4 personer **tre** handlingsplaner.

Det innebär att det totalt upprättades 691 individuella handlingsplaner i de ärenden som ingår i IAF:s kartläggning.

5.2.2 Antal tidssatta aktiviteter i handlingsplanerna

IAF har kartlagt antalet tidssatta aktiviteter i samtliga individuella handlingsplaner. Antalet varierar från noll till nio aktiviteter per handlingsplan. Hur många aktiviteter som finns i en handlingsplan är i de ärenden som IAF har kartlagt oberoende av om det är den enda handlingsplanen inom 30 dagar eller inte.

I 35 av handlingsplanerna saknas aktiviteter helt, vilket motsvarar cirka 5 procent av de 691 handlingsplanerna. Det innebär att det i handlingsplanen inte ställs något krav på den arbetssökande att genomföra en aktivitet senast ett visst datum.

Det vanligaste i de kartlagda handlingsplanerna är att det finns två, tre eller fyra aktiviteter. Så är fallet i 426 handlingsplaner, vilket motsvarar cirka 62 procent. De 691 handlingsplanerna innehåller tillsammans totalt 2 104 aktiviteter.

5.2.3 Den första tidssatta aktiviteten i varje handlingsplan

IAF har undersökt när den första aktiviteten är planerad att genomföras i samtliga handlingsplaner. I 408 av de 656 handlingsplaner som innehåller aktiviteter är den första aktiviteten planerad att genomföras någon gång inom den första månaden från det att handlingsplanen upprättades. Det motsvarar drygt 60 procent.

I tretton ärenden har de arbetssökande fått en handlingsplan där den första aktiviteten är planerad att genomföras först inom 5 eller 6 månader. Dessutom finns det endast en aktivitet i dessa tretton handlingsplaner. Även om en av dessa tretton personer har fått en ny handlingsplan inom 30 dagar där fler aktiviteter är inplanerade, har fortfarande tolv personer fått en handlingsplan med endast en aktivitet och där den enda aktiviteten var planerad att genomföras först inom 5 eller 6 månader.

5.3 Beskrivning av de arbetssökandes senaste handlingsplan inom 30 dagar

Avsnittet beskriver de handlingsplaner som gällde för personerna i varje kartlagt ärende när 30 dagar hade passerat sedan inskrivningen på Arbetsförmedlingen, det vill säga den senast upprättade handlingsplanen. IAF har tittat särskilt på dessa eftersom ett antal personer har fått mer än en handlingsplan under de första 30 dagarna. När en arbetssökande får en ny handlingsplan faller planeringen i den föregående.

Detta innebär att avsnittet handlar om den första handlingsplanen för 537 personer, den andra för 71 och den tredje för 4 personer. Totalt blir det 612 handlingsplaner som tillsammans innehåller 1 935 aktiviteter.

5.3.1 Antal tidssatta aktiviteter i handlingsplanerna

IAF har kartlagt antalet tidssatta aktiviteter i de arbetssökandes senaste individuella handlingsplan inom 30 dagar.

I 25 av handlingsplanerna saknas aktiviteter helt, motsvarande cirka 4 procent av de 612 handlingsplanerna. Det innebär att det i handlingsplanen inte ställs något krav på den arbetssökande att genomföra en aktivitet ett visst datum.

De 612 handlingsplanerna innehåller tillsammans totalt 1 935 aktiviteter, fördelningen framgår av tabell 1.

Tabell 1 Fördelningen av aktiviteterna i handlingsplanerna

Antal aktiviteter	Antal handlingsplaner	Andel i procent ²⁷
0	25	4 %
1	81	13 %
2	106	17 %
3	151	25 %
4	126	21 %
5	72	12 %
6	37	6 %
7	11	2 %
8	1	0 %
9	2	0 %
Totalt:	612	100 %

Tabell 1 visar antalet aktiviteter som de arbetssökande ansvarar för att genomföra utifrån handlingsplanerna. Det vanligaste är att handlingsplanen innehåller två, tre eller fyra aktiviteter.

5.3.2 Till när är aktiviteterna planerade?

IAF har kartlagt när aktiviteterna i handlingsplanerna är planerade att genomföras. Kartläggningen har utgått från det datum då handlingsplanen är upprättad, det vill säga inte från det datum då den arbetssökande är inskriven på Arbetsförmedlingen. En aktivitet som är planerad exempelvis två veckor framåt i tiden från handlingsplanens upprättande kan alltså ligga maximalt två veckor plus 30 dagar från inskrivningsdatumet.

²⁷ Andel handlingsplaner av 612 som har ett visst antal tidssatta aktiviteter.

Aktiviteterna har delats upp i tidsintervaller så att IAF har kartlagt om aktiviteten ska genomföras inom två veckor, inom en månad, inom två, inom tre, inom fyra, inom fem eller inom sex månader, eller om längre än sex månader från det datum då handlingsplanen upprättades.²⁸

Som nämns ovan saknas aktiviteter i 25 av de 612 handlingsplanerna. I de återstående 587 handlingsplanerna fördelar sig de 1 935 aktiviteterna enligt vad som framgår i tabell 2.

Tabell 2 Fördelning av när aktiviteterna ska genomföras

Tidsintervall	Antal aktiviteter	Andel i procent ²⁹
Inom två veckor	286	15 %
Inom en månad	269	14 %
Inom två månader	416	22 %
Inom tre månader	380	20 %
Inom fyra månader	377	19 %
Inom fem månader	167	9 %
Inom sex månader	29	1 %
Längre än sex månader	11	0 %
Totalt:	1 935	100 %

Tabell 2 visar att flest aktiviteter planeras till de närmaste fyra månaderna.

Aktiviteterna i tabell 2 är ojämnt fördelade mellan olika handlingsplaner, vilket framgår av avsnitt 5.3.1. I två olika handlingsplaner som vardera innehåller exempelvis fyra tidssatta aktiviteter kan samtliga aktiviteter i den ena handlingsplanen vara planerade att genomföras inom två eller tre månader, medan aktiviteterna i den andra kan vara utspridda över längre tid.

²⁸ När den arbetssökande ges ett tidsintervall och exempelvis ska kontakta Arbetsförmedlingen mellan den 1 och den 15 i en månad har IAF valt att räkna den sista dagen i tidsintervallet.

²⁹ Andel aktiviteter av 1 935 som är planerade att genomföras inom en viss tid.

5.3.3 Vilken typ av aktiviteter är inplanerade i handlingsplanerna?

IAF har delat in de 1 935 aktiviteterna i olika kategorier och de fördelar sig enligt vad som framgår av tabell 3.

Tabell 3 Aktiveter efter kategori

Typ av aktivitet	Antal aktiviteter	Andel i procent ³⁰
Redovisning av arbetssökandet	1 058	55 %
Arbetsförmedlingsinformation	196	10 %
Jobbinformation	20	1 %
Övrig kontakt med Arbetsförmedlingen	254	13 %
Ny planering	407	21 %
Totalt:	1 935	100 %

Tabell 3 visar att bland de 1 935 kartlagda aktiviteterna är *redovisning av arbetssökandet* den absolut vanligaste. Den aktiviteten utgör cirka 55 procent av det totala antalet aktiviteter i handlingsplanerna. Det är en typ av aktivitet som kan förekomma flera gånger för samma person, i samma handlingsplan, medan en aktivitet som *ny planering* normalt bara förekommer en enda gång per handlingsplan.

Det faktum att aktiviteter som rör information inte finns i varje handlingsplan behöver inte betyda att de arbetssökande inte har deltagit i någon information. Ett informationsmöte kan ha dokumenterats i exempelvis daganteckningar i stället. Dessutom kan det finnas aktiviteter som Arbetsförmedlingen ansvarar för och som därför inte har räknats med när IAF har kartlagt ärendena.

5.3.4 Aktiviteternas innehåll per tidsintervall

När i tiden olika aktiviteter är inplanerade följer naturligt av aktiviteternas innehåll. *Jobbinformation* planeras till exempel alltid in senast inom två månader från handlingsplanens upprättande. Samma tendens gäller för *Arbetsförmedlingsinformation*, där cirka 61 procent av aktiviteterna planeras inom två veckor och ytterligare cirka 37 procent inom en månad.

Aktiviteten *redovisning av arbetssökandet* är vanlig efter en månad och fram till inom tre månader. Därefter blir aktiviteten *ny planering* vanligast.

³⁰ Andel aktiviteter av 1 935 som är av en viss typ.

5.3.5 Jämförelse mellan olika kategorier av arbetssökande

IAF har jämfört antalet aktiviteter i handlingsplanerna för personer som är inskrivna som öppet arbetslösa med dem som är deltidsarbetslösa eller timanställda. För båda grupperna är det vanligast att det finns omkring tre tidssatta aktiviteter i handlingsplanen.

IAF har även undersökt om det finns några skillnader mellan sökandekategorierna när det gäller hur långt fram i tiden den första aktiviteten planeras in. Inte heller här skiljer sig grupperna åt.

5.4 Antalet aktiviteter i handlingsplanerna beroende på när de har upprättats

Eftersom Arbetsförmedlingens interna riktlinjer anger att en handlingsplan i de flesta fall ska upprättas vid inskrivningen, har IAF kartlagt ärendena utifrån detta perspektiv. IAF konstaterar att för 455 av de 612 arbetssökande i kartläggningen har en handlingsplan upprättats vid inskrivningen.

För att kunna jämföra dem som har fått handlingsplanen vid inskrivningen med dem som har fått den senare begränsar sig IAF:s genomgång till dem som endast har fått **en** handlingsplan under de första 30 dagarna. Detta eftersom planeringen i den första handlingsplanen faller, när en ny handlingsplan upprättas.

Det är 537 personer som under de första 30 dagarna har fått endast en handlingsplan. Av dessa har 396 personer fått handlingsplanen vid inskrivningen. Övriga 141 har fått handlingsplan senare under 30-dagarsperioden. IAF konstaterar att antalet aktiviteter i handlingsplanerna inte skiljer sig åt mellan dessa båda grupper. Både i handlingsplanerna som har upprättats vid inskrivningen och i de som har upprättats senare är det vanligast med tre aktiviteter och även fördelningen av antalet aktiviteter i övrigt är likartad.

5.5 Planeringen för den arbetssökande efter att handlingsplanen har blivit inaktuell

IAF har för samtliga 612 arbetssökande undersökt vad som har hänt efter att den senaste handlingsplan som upprättades inom 30 dagar har blivit inaktuell.

5.5.1 Arbetssökandes tid utan handlingsplan

När Arbetsförmedlingen registrerar aktiviteten *ny planering* i handlingsplanen i AIS så blir datumet för den aktiviteten automatiskt det sista giltighetsdatumet för handlingsplanen, och dagen efter registreras handlingsplanen som inaktuell

(”historisk”).³¹ Aktiviteten *ny planering* kan planeras in när som helst i tiden, men det vanligaste är att den läggs inom fyra till fem månader från handlingsplanens upprättande. Det är tiden därefter som IAF har kartlagt för att se om det finns tid utan planering i handlingsplan.³²

Av de 612 så är det 241 personer som **både** har tid utan planering i en handlingsplan efter att den senaste handlingsplanen som upprättades under de första 30 dagarna efter inskrivningen har blivit inaktuell, **och** som fortfarande är inskrivna och därför bör ha en aktuell handlingsplan.

Av dessa personer har 128 fått en ny handlingsplan inom fyra veckor³³ från att den förra blev inaktuell. Det är emellertid 12 personer som fick en ny handlingsplan först inom 13-27 veckor och 55 personer som inte har fått en ny handlingsplan alls, trots att de fortfarande är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Dessa 67 personer motsvarar cirka 11 procent av det totala antalet arbetssökande i kartläggningen.

En jämförelse mellan olika sökandekategorier visar att det här finns skillnader. Av de 612 personer som omfattas av IAF:s kartläggning är 523 inskrivna som öppet arbetslösa. Bland dessa är det 37 procent som har tid utan planering efter att handlingsplanen har blivit inaktuell. Bland de 89 som i stället är inskrivna som deltidsarbetslösa eller timanställda är det hela 56 procent som har tid utan planering.

5.5.2 Ny handlingsplan inom 6 månader?

Enligt föreskrifterna ska en ny handlingsplan upprättas minst en gång varje sexmånadersperiod så länge en arbetssökande är inskriven vid Arbetsförmedlingen.³⁴ Arbetsförmedlingen har dock beslutat internt att en handlingsplan maximalt får sträcka sig över fyra månader innan en ny måste upprättas. IAF har valt att utgå ifrån föreskriften och kartlägga om en ny handlingsplan finns för varje person inom sex månader från det att den senaste handlingsplanen inom de första 30 dagarna upprättades.

IAF:s kartläggning visar att det för 59 personer inte har upprättats någon ny handlingsplan inom sex månader, trots att dessa fortfarande var inskrivna på Arbetsförmedlingen.

³¹ I två av 691 kartlagda handlingsplaner har IAF noterat att aktiviteter finns inplanerade efter datumet för ny planering.

³² Ny planering markerar det datum då handlingsplanen blir inaktuell, men har inte räknats som en tidssatt aktivitet av IAF i samtliga handlingsplaner eftersom det inte alltid är den arbetssökande som ansvarar för att den genomförs.

³³ IAF har i kartläggningen av antalet veckor bedömt 3 dagar som 0 veckor och 4 dagar som 1 vecka när det inte har rört sig om hela veckor.

³⁴ 10 § AMSFS 2004:11

För 4 av de 59 personerna fanns en ny handlingsplan en eller ett par månader efter sexmånadersgränsen. För de övriga 55 fanns ingen ny handlingsplan alls vid kartläggningstillfället, trots att de fortfarande var inskrivna.

En arbetssökande kan ha tid utan planering efter en handlingsplan men ändå ha en ny inom sex månader, om aktiviteten *ny planering* ligger mindre än sex månader från upprättandedatum (vilket den ofta gör).

6 Slutsatser

För att ha rätt till arbetslöshetsersättning ska en arbetssökande bland annat medverka till att en individuell handlingsplan upprättas och aktivt söka lämpliga arbeten.³⁵ Arbetsförmedlingen har i uppdrag att säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring. Det uppdraget innefattar en kontrollfunktion som innebär att följa upp om en person aktivt söker lämpliga arbeten i enlighet med regelverket. Den individuella handlingsplanen är ett underlag för denna uppföljning.

Arbetsförmedlingen har konstaterat att man genom att i handlingsplanen tidigt lägga fast vad som ska göras, "ökar förutsättningarna för en hög sökaktivitet från början" vilket förväntas förkorta arbetslöshetstiderna.³⁶ Handlingsplanen ska vara ett verktyg i ett aktivt arbetssökande och därför är flera av resultaten i IAF:s undersökning anmärkningsvärda.

IAF:s granskning visar följande:

- För 42 av 654 personer, drygt 6 procent, har det inte upprättats någon handlingsplan inom de första 30 dagarna, vilket är ett krav enligt regelverket.

IAF:s kartläggning av ärenden där en handlingsplan **inte** har upprättats inom 30 dagar visar följande:

- Cirka en fjärdedel av de 42 arbetssökande utan handlingsplan har antingen inte fått någon handlingsplan alls eller har fått en sådan mer än fyra månader efter att en handlingsplan senast skulle ha upprättats enligt regelverket.
- För över hälften av de 42 arbetssökande saknas dokumenterad planering innan en handlingsplan eventuellt upprättas.

IAF:s kartläggning av ärenden där en eller flera handlingsplaner **har** upprättats inom 30 dagar visar följande:

- För 25 av de 612 arbetssökande saknas det aktiviteter i handlingsplanen som han eller hon själv ansvarar för att genomföra.
- För 12 av de 612 arbetssökande finns endast **en** aktivitet i handlingsplanen, och den ska genomföras först inom 5-6 månader.
- För 241 av de 612 arbetssökande, 40 procent, finns det glapp mellan två handlingsplaner eller ingen ny handlingsplan alls, det vill säga tid utan planering i handlingsplan.

³⁵ 9 § 4-5 ALF

³⁶ Arbetsförmedlingens återrapporering 2013: *En effektiv verksamhet*, s. 20

- Det är vanligare att personer som är deltidsarbetslösa eller timanställda har tid utan planering i en handlingsplan än att personer som är öppet arbetslösa har det.
- För 59 av de 612 arbetssökande, nästan 10 procent, har en ny handlingsplan antingen inte upprättats alls, eller upprättats senare än sex månader efter den senaste handlingsplanen.

Arbetsförmedlingen har valt att utforma de interna riktlinjerna så att de ställer högre krav än regelverket, det vill säga att en handlingsplan ska upprättas vid inskrivningen eller under de första fem dagarna och att en ny handlingsplan ska upprättas senast fyra månader därefter. IAF konstaterar utifrån resultaten av granskning och kartläggning att Arbetsförmedlingen trots det inte upprättar en handlingsplan för samtliga arbetssökande inom de första 30 dagarna, i enlighet med regelverket. Samtliga arbetssökande har inte heller en ny handlingsplan efter sex månader.

Vidare konstaterar IAF att det varierar i vilken utsträckning och på vilket sätt planeringen av arbetssökandet görs i handlingsplanerna. Arbetssökande har olika behov och förutsättningar, men de som får arbetslöshetsersättning ska leva upp till kravet på att vara aktivt arbetssökande. Arbetsförmedlingens uppdrag är att kontrollera detta, och handlingsplanen är ett viktigt verktyg för den kontrollen. Eftersom kontrollen grundar sig på individuella handläggares bedömningar av vad som är aktivt arbetssökande är det svårt att bedöma om de individuella handlingsplaner som IAF har kartlagt är av en kvalitet som gör det möjligt för Arbetsförmedlingen att genomföra sin uppföljning på ett enhetligt, effektivt och rättssäkert sätt.

Arbetsförmedlingen bedömer att införandet av aktivitetsrapporter kommer att underlätta kontrollfunktionen. Handlingsplanens roll ska förstärkas och den ska kopplas tydligt till aktivitetsrapporterna:

Kraven på de arbetssökande kommer att tydliggöras genom den förbättrade handlingsplanen och uppföljningen av sökaktiviteten kommer att underlättas genom implementeringen av aktivitetsrapporterna.³⁷

Regeringens proposition om de kommande regeländringarna tydliggör att handlingsplanen kommer att vara en viktig utgångspunkt vid bedömningen av om en person är aktivt arbetssökande och att den inriktning på arbetssökandet som framgår av handlingsplanen är av stor vikt. Aktivitetsrapporterna är sedan ett verktyg när sökaktiviteten bedöms utifrån handlingsplanen.³⁸

För att aktivitetsrapporten ska kunna utgöra det verktyg som regeringen avser så krävs det att den individuella handlingsplanen innehåller konkreta krav på den arbetssökandes aktivitet.

³⁷ Arbetsförmedlingens åiterrapportering 2013: *Ökad sökaktivitet genom tydligare krav och ökad uppföljning*, s. 8

³⁸ Prop. 2012/13:12, s. 37

IAF kommer att följa utvecklingen avseende Arbetsförmedlingens arbete med individuella handlingsplaner och med aktivitetsrapporter.

Källförteckning

- Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)
- SFS 2013:152 Lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
- Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten
- SFS 2013:201 Förordning om ändring i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten
- Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (AMSFS 2004:11) om individuella handlingsplaner
- Arbetsmarknadsstyrelsens allmänna råd (AMSFS 2005:1) för tillämpning av Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (2004:11) om individuella handlingsplaner

- Regeringens proposition 2012/13:12, *Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.*
- Regeringens proposition 2011/12:1, utgiftsområde 14
- Regeringens proposition 2012/13:1, utgiftsområde 14

- Arbetsförmedlingens återrapportering 2013: *En effektiv verksamhet*
- Arbetsförmedlingens återrapportering 2013: *Ökad sökaktivitet genom tydligare krav och ökad uppföljning*

- Samtliga styrdokument och andra dokument som Arbetsförmedlingen bedömer är viktiga i arbetet med individuella handlingsplaner. Arbetsförmedlingen lämnade på begäran materialet till IAF den 20 mars 2013.

Bilaga 1 – Population, urval, bortfall

Urvalet av ärenden i IAF:s kartläggning och granskning utgörs av arbetssökande som:

1. Är inskrivna på Arbetsförmedlingen mellan den 22 och den 31 augusti 2012.
2. Inte har varit inskrivna eller utskrivna ett år tillbaka.
3. Är inskrivna i någon av sökandekategorierna *öppet arbetslös* (11), *deltidsarbetslös* (21) eller *timanställd* (22) under 22-31 augusti, hela september, oktober, november, december och januari.
4. Har fått arbetslöshetsersättning någon gång under 22-31 augusti, hela september och oktober.
5. Är inskrivna 22-31 augusti och inte har blivit utskrivna inom 30 dagar.

Den totala populationen var inledningsvis 899 ärenden och ett urval om 654 ärenden gjordes ur populationen. Urvalet har testats för representativitet av marknadsområde samt kön.

Under IAF:s kartläggning visade det sig att 27 ärenden inte uppfyllde urvalskriterierna. De två orsakerna till att ärendena inte uppfyllt kriterierna har varit att den arbetssökande antingen hade blivit avaktualiserad i december 2012 eller att den arbetssökande hade blivit inskriven retroaktivt och därmed hade ett egentligt inskrivningsdatum före den 22 augusti 2012.

Nya ärenden plockades slumpvis ur populationen för att ersätta dessa i urvalet. Populationen minskade därmed till 872 ärenden medan urvalet förblev konstant 654 ärenden.

Bilaga 2 – Regelverket

Till och med den 31 augusti 2013

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

9 § Rätt till ersättning vid arbetslöshet har sökande som

1. är arbetsföra och oförhindrade att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan,
2. är beredda att anta erbjudet lämpligt arbete under tid för vilken de inte anmält hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan,
3. är anmälda som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen i den ordning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer,
4. medverkar till att en individuell handlingsplan upprättas i samråd med den offentliga arbetsförmedlingen, och
5. aktivt söker ett lämpligt arbete men inte kan få ett sådant arbete.

Den som avvisar en anvisning till jobbgarantin för ungdomar har inte rätt till ersättning vid fortsatt arbetslöshet. *Lag (2007:810)*.

Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

6 § Arbetsförmedlingen ska i samråd med den som söker arbete upprätta en individuell handlingsplan där den arbetssökandes skyldigheter och planerade aktiviteter anges. Planen ska upprättas senast inom trettio dagar från det att den enskilde anmäler sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. En handlingsplan för den som inte fyllt 25 år bör dock upprättas tidigare.

Första stycket gäller inte om en etableringsplan ska upprättas enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Arbetsförmedlingen får meddela föreskrifter om handlingsplanernas närmare innehåll och om hur de ska följas upp. *Förordning (2010:1129)*.

Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (AMSFS 2004:11) om individuella handlingsplaner

3 § Av handlingsplanen ska framgå

- vilka aktiviteter den arbetssökande ska genomföra för att komma i arbete,
- tidpunkt för aktiviteterna samt hur och när de ska följas upp,
- de yrken och yrkesområden samt geografiskt sökområde som är aktuella,
- den arbetssökandes hinder att ta arbete,
- åtgärder som den arbetssökande ska vidta för att undanröja hinder att ta arbete, och
- vilka tjänster Arbetsförmedlingen ska erbjuda den arbetssökande. *(AMSFS 2007:39)*

10 § En ny handlingsplan ska upprättas minst en gång varje sexmånadersperiod under tid som den enskilde är inskriven som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen.

En ny handlingsplan ska också upprättas om det vid uppföljning av handlingsplanen visar sig att sökandens förutsättningar att söka arbete har förändrats.

Efter handläggarens bedömning kan, för personer som har anställning med lönebidrag respektive trygghetsanställning, datum för ny handlingsplan sättas längre fram än sex månader. (AFFS 2008:1)

Från och med den 1 september 2013

Från och med den 1 september 2013 träder följande ändringar i kraft genom SFS 2013:152

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

9 § Rätt till ersättning vid arbetslöshet har en sökande som

1. är arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan,
2. är anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen, och
3. även i övrigt står till arbetsmarknadens förfogande.

43 § En sökande ska varnas om han eller hon

1. utan godtagbart skäl inte medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,
2. utan godtagbart skäl inte lämnat en aktivitetsrapport till den offentliga arbetsförmedlingen inom utsatt tid,
3. utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör vid överenskommen eller på annat sätt beslutad tidpunkt,
4. utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete, eller
5. inte aktivt sökt lämpliga arbeten.

Om sökanden missköter arbetssökandet enligt första stycket vid upprepade tillfällen inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning.

Avstängningstiden ska vara 1 ersättningsdag vid det andra tillfället, 5 ersättningsdagar vid det tredje tillfället och 10 ersättningsdagar vid det fjärde tillfället. Vid ett femte fall av misskötsamhet under ersättningsperioden, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Från och med den 1 september 2013 träder följande ändringar i kraft genom SFS 2013:201:

Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

6 § Arbetsförmedlingen ska under den arbetssökandes medverkan upprätta en individuell handlingsplan där sökandens skyldigheter, planerade aktiviteter och arbetssökandets inriktning anges. Planen ska upprättas senast trettio dagar från det att han eller hon anmäler sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. En handlingsplan för den som inte fyllt 25 år bör dock upprättas tidigare.

Första stycket gäller inte om en etableringsplan ska upprättas enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Arbetsförmedlingen får meddela närmare föreskrifter om handlingsplanernas innehåll och om hur de ska följas upp. *Förordning (2013:201).*

6 a § Med utgångspunkt i sin individuella handlingsplan eller etableringsplan ska den som är arbetslös regelbundet i en aktivitetsrapport redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att ta sig ur sin arbetslöshet. Den som får eller begär arbetslöshetsersättning ska redovisa sina aktiviteter minst en gång per månad.

Aktivitetsrapporten ska lämnas till Arbetsförmedlingen senast två veckor efter utgången av den period rapporten avser.

Arbetsförmedlingen ska skyndsamt granska inkomna aktivitetsrapporter. *Förordning (2013:201)*.

6 b § Arbetsförmedlingen får meddela föreskrifter om hur aktivitetsrapporten enligt 6 a § ska vara utformad samt om när och hur den ska lämnas. *Förordning (2013:201)*.

Föreskrifter

Nya föreskrifter är i skrivande stund inte beslutade.

Bilaga 3 – Arbetsförmedlingens yttrande över granskningsresultatet

IAF har granskat 654 ärenden för att kontrollera om Arbetsförmedlingen har följt 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, som anger att en individuell handlingsplan ska upprättas inom 30 dagar från det att en individ skrevs in som arbetssökande. Granskningen visar att regelverket **inte** har följts i 42 av ärendena. En individuell handlingsplan har alltså inte upprättats för de arbetssökande i tid i dessa ärenden.

IAF har gett Arbetsförmedlingen möjlighet att yttra sig över detta granskningsresultat och Arbetsförmedlingen anför följande:

"I IAF:s granskning och kartläggning konstateras att Arbetsförmedlingen följer regelverket i ca 94 % av fallen, genom att handlingsplan upprättas inom 30 dagar från inskrivning. I ytterligare 5 % -enheter av fallen upprättas även där handlingsplan, men efter de 30 dagarna. I sammanlagt 99 % av fallen finns därmed handlingsplan upprättad. I 1 % av fallen har ingen handlingsplan upprättats inom ramen för granskningen.

Då Arbetsförmedlingen ej har granskat de enskilda ärenden som har ingått som underlag i IAF:s granskning, kan Arbetsförmedlingen ej heller ha specifika förklaringar till utfallet. Erfarenhetsmässigt kan orsakerna till att handlingsplan ej har upprättats enligt regelverket exempelvis vara utebliven kontakt.

Arbetsförmedlingen ser det självklart som betydelsefullt att handlingsplaner upprättas enligt regelverket, och arbetar internt med att styra mot att handlingsplanerna ska upprättas tidigare än de reglerade 30 dagarna.

I övrigt har myndigheten inget att anföra avseende eller invända mot granskningsresultatet."